

Jeffrey D. Sachs, Columbia Üniversitesi'nde Ekonomi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörü'dür. Ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Binyıl Kalkınma Hedefleri konusunda Özel Danışmanıdır.

Prof. JEFFREY D. SACHS

G-20'nin **küresel ekonomi** hakkındaki yeni düşüncesi

G-20 kalkınma gündemi, küresel dengesizlik kaygıları ile yoksul ülkelerdeki kalkınma hızını artırma ihtiyacını birleştirmek için mükemmel bir yol sunuyor. **ABD talebi canlandırmak için tüketimi artırmak üzere Çin'i, Almanya'yı, Japonya'yı ve başkalarını zorluyordu.** Ancak fazla veren ülkelerin yüksek tasarruf oranlarından faydalanmanın daha iyi bir yolu var…

Seul G-20 zirvesi, gelişmekte olan ekonomilerin politik ağırlıklarını artırmaları açısından dikkat çekici oldu. Yalnızca onlardan birisi tarafından düzenlenmekle kalmadı, pek çok yönden onlar tarafından hâkimiyet kuruldu. İki hayati alanda, makroekonomi ve küresel ekonomik kalkınmada, gelişmekte olan ekonomilerin görüşü üstün geldi. Zirveden, iki gündemi (makroekonomi ve kalkınma) birbirine bağlamak için mükemmel bir öneri de çıktı ve 2011'de uygulanması gerekiyor.

Günümüzde dünya ekonomisinin temel bir özelliği, iki ayrı hızda işliyor olması. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'nın büyük kısmı, 2008 sonbaharında patlak veren mali krizin ardından, yüksek işsizlik, yavaş ekonomik büyüme ve devam eden bankacılık sektörü sorunlarıyla hâlâ kötü durumda. Gelişmekte olan piyasalar ise genel anlamda krizi aştı. 2009 küresel ekonominin tamamı için çetin bir yıl olurken, gelişmekte olan piyasalar 2010'da güçlü bir sıçrama yaptılar, zengin ülkeler ise yapamadı.

YAŞANAN EKONOMİK HİKÂYENİN ÖZETİ

Uluslararası Para Fonu'nun raporu Dünya Ekonomik Görünümü'nün verileri, hikâyeyi gözler önüne seriyor. 2010 boyunca, yüksek gelirli ülkelerin yıllık % 2,7 oranında mütevazı bir GSYİH büyümesi yakalaması bekleniyorken, G-20'nin gelişmekte olan ekonomilerinin, dünyanın gelişmekte olan diğer ülkeleri ile birlikte % 7,1 gibi güçlü bir oranda büyümeleri bekleniyor. Asya'nın gelişmekte olan ülkeleri, % 9,4 büyüme ile uçuşa geçiyor. Latin Amerika'nın % 5,7 büyümesi bekleniyor. Geleneksel nal toplayıcı Sahra Altı Afrikası'nın bile 2010'da % 5 büyüyeceği tahmin ediliyor.

Bu iki hızlı küresel ekonomi, büyük oranda, 2008 mali krizinin zengin ülkelerin aşırı borçlanması ile başladığı gerçeğini yansıtıyor. İki yüksek gelir ekonomisi, kendi başlarını belaya soktu. Kredibilitesi olmayan hane halklarına pervasızca kredi verilmesinin desteklediği tüketicilerin, ev ve araba almak için ağır şekilde borçlandığı ABD, baş suçlu. Avrupa Birliği'nin taşrası (İrlanda, Portekiz, İspanya ve Yunanistan) da on yıl kadar önce euroya katılımla birlikte borç-

lanma yarışına başlayarak gayrimenkul patlamasını körükledi ve benzer şekilde o balon da patladı.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDEN ABD'YE VERİLEN AÇIK MESAJ

Gelişmekte olan ülkeler, büyük oranda, felaket getiren aşırı borçlanmadan kaçındı. Bunun bir nedeni tabii ki banka kredilerini ve sermaye girişini sınırlama ihtiyacının altını çizen 1997 Asya Mali Krizi'nin taze anıları idi. Genel olarak Asya'nın gelişmekte olan ekonomileri, geçen on yılı daha sağduyulu yönettiler. Aynı şey, 1999'daki kendi krizinden ders çıkaran Brezilya ve Afrika ile diğer bölgeler için de söylenebilir.

Seul Zirvesi'ne yaklaşırken, ABD hükümeti, dünyanın fazla veren bölgelerinin ithalatı artırmak ve böylelikle açık veren bölgelerin (ABD dâhil) toparlanmasına yardımcı olmak için, iç taleplerini (ağırlıklı olarak tüketimi) artırması gerektiği yönünde bir teklifi gündeme getirdi. G-20'nin gelişmekte olan ekonomilerini bu teklif pek etkilenmedi ve cevap dolambaçsızdı. Kriz ABD'nin aşırı borçlanması ile başlamıştı, bu yüzden pisliği temizlemek de Amerika'nın sorumluluğu idi, onların değil. ABD bütçe açığını azaltmalı, tasarruf oranını artırmalı ve genel olarak kendi evine düzeni geri getirmeliydi.

Gelişmekte olan ekonomiler, ABD Merkez Bankası'nın "parasal genişleme" olarak adlandırılan ikinci bir ABD girişimine de benzer şekilde tepki verdi. Gelişmekte olan ülkeler, bir kez daha hemen hemen tek ses oldu. ABD'ye, bu kez gelişmekte olan ekonomilerde ve emtia piyasalarında yeni bir finansal balon yaratma riski olduğundan, para arzını yapay olarak artırmamasını söylediler. Bir kez daha, ABD'ye verilen açık mesaj, mali canlandırma veya para basma gibi yutturmacalar kullanmaktan vazgeçip, bunun yerine tasarrufu, yatırımı ve net ihracatı artırmak için uzun vadeli ciddi bir ekonomik yeniden yapılandırmaya girişmesiydi.

Gelişmekte olan ekonomiler, kendi adlarına konuyu, kısa vadeli makroekonomik teşviklerden ve dengesizliklerden, uzun vadeli kalkınma meselelerine çevirmek istediler. Bu konuda, özelikle ev sahibi ülke, Güney Kore dinamikti. Güney Kore, G-20 üyelerini, Birleşmiş Milletlerin Binyıl Kaklıma Hedefleri'ni yakalamak, tarımsal üretimi artırmak ve gelişmekte olan ekonomilerde sürdürülebilir altyapı inşa etmek gibi güçlüklere odaklanmaya davet etti. Bu, uzun vadeli kalkınma meselelerinin G-20 gündemine açıkça ilk kez konması ve grubun gelişmekte olan piyasa üyelerinin jeopolitik ağırlığının artmasının bir işareti idi.

G-20'NİN YENİ KALKINMA GÜNDEMİ

Müzakerelerin sonucu, G-20'nin dünyanın diğer kalkınmakta olan ülkeleri ile birlikte uğraşa girdiği Paylaşılan Büyüme için Seul Kalkınma Uzlaşısı olarak bilinen yeni bir çerçeve oldu. G-20, haklı olarak, önde gelen ekonomilerin mukayeseli üstünlüğünün olduğu küresel kalkınma gündeminin şu alanlarında odaklanmasına karar verdi: Yollar ve enerji gibi altyapının finansmanı, iş geliştirme, yoksul ülkelerde tarımın iyileştirilmesi için destek. Kalkınma gündeminin diğer kısımları, örneğin sağlık ve eğitim, G-20'nin odağında olmayacak.

Yeni G-20 kalkınma gündemi, küresel dengesizlik kaygıları ile yoksul ülkelerdeki kalkınma hızını artırma ihtiyacını birleştirmek için mükemmel bir yol sunuyor. ABD talebi canlandırmak için tüketimi artırmak üzere Çin'i, Almanya'yı, Japonya'yı ve başkalarını zorluyordu. Ancak fazla veren ülkelerin yüksek tasarruf oranlarından faydalanmanın daha iyi bir yolu var. G-20, hane halklarını daha fazla tüketmeye zorlamak yerine, altyapıdaki acil yatırım ihtiyacını finanse etmek üzere bu tasarrufları en yoksul ülkelere yönlendirmek için daha çok çalışmalı.

Hindistan Başbakanı Manmohan Singh, konuyu kusursuz şekilde özetledi. Sahra Altı Afrikası'nın artık altyapı inşa etmek için daha fazla sermaye girişini özümseyebilecek durumda olduğuna dikkat çekti. G-20'nin fazlalarının, bu yatırımları finanse etmek üzere bu ve başka yoksul ülkelere yönlendirilmesini önerdi. "Başka bir deyişle" dedi Singh, "bir tür dengesizliği düzeltmek için, başka bir dengesizlikten faydalanmalıyız."

Dünya ekonomileri Çin, Almanya, Japonya ve diğer fazla veren ülkelerin tasarrufları, yoksul ülkelerdeki altyapı yatırımlarına kanalize edilerek, gerçekten ahenkli şekilde çalışılabilir. Belki de G-20 Seul Zirvesi, bu önemli süreci başlatmış olabilir.

Telif Hakkı: Project Syndicate, 2010.
www.project-syndicate.org

Hindistan Başbakanı Manmohan Singh, G-20'nin fazlalarının, **altyapı yatırımlarını finanse etmek** üzere yoksul ülkelere yönlendirilmesini önerdi. "Başka bir deyişle" dedi Singh, "bir tür dengesizliği düzeltmek için, başka bir dengesizlikten faydalanmalıyız."